
Aldraðir og umferðarslys Landsping slysavarnarráðs 2006

Ágúst Mogensen
Rannsóknarnefnd umferðarslysa

Rannsóknarnefnd umferðarslysa
Road Accident Analysis Group

WWW.RNU.IS

Fyrirlesturinn

- Hlutdeild 65 ára og eldri í umferðarslysum á Íslandi
- Banaslys vegfarenda 65 ára og eldri
Einkenni og orsakir
- Niðurstöður RNU á greiningu banaslysa 65 ára og eldri. Úrbótatillögur

Rannsóknarnefnd umferðarslysa
Road Accident Analysis Group

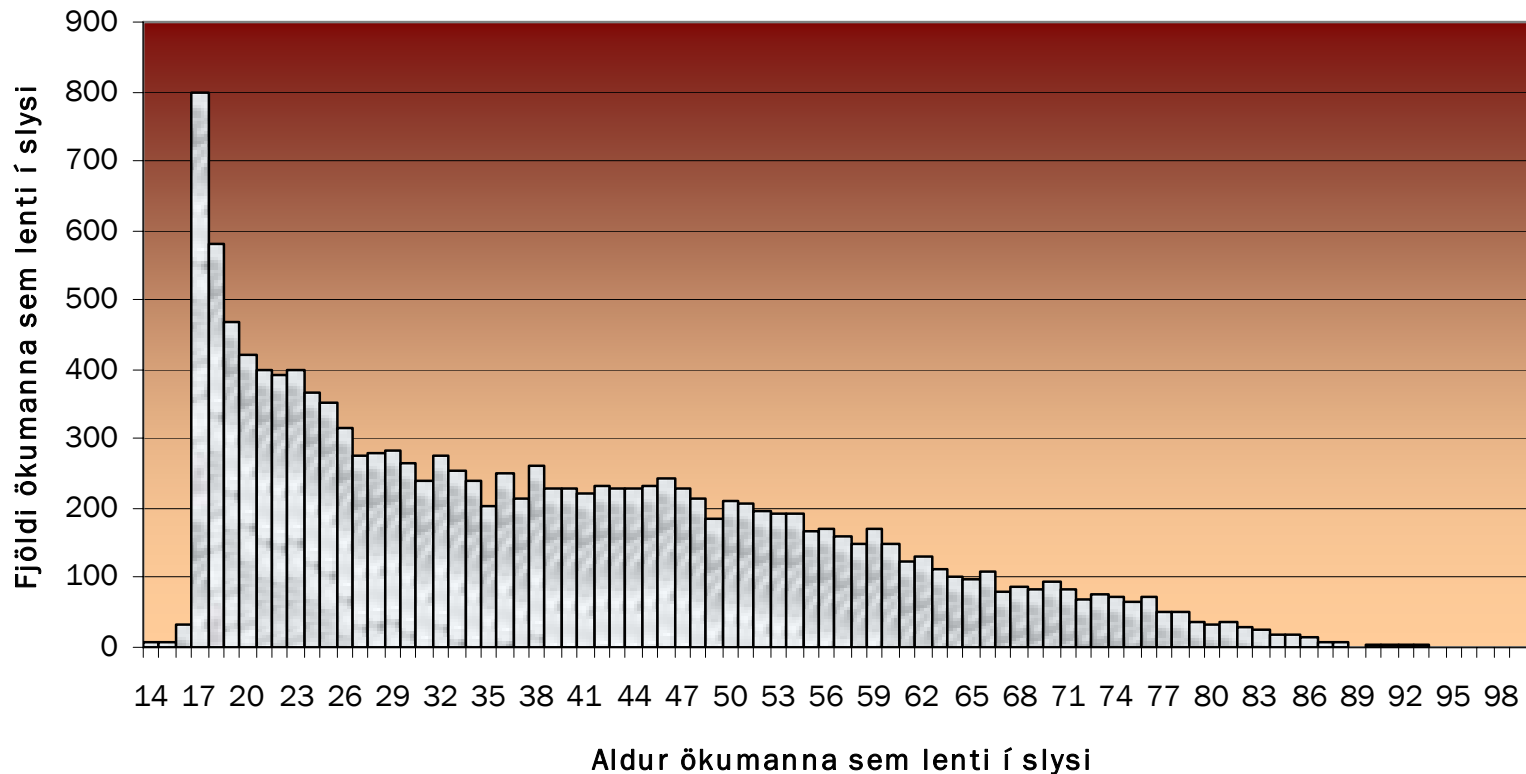
WWW.RNU.IS

-
- Í tölfræði umferðarslysa er miðað við 65+ þegar rætt er um eldri ökumenn og aldraða í umferðinni.
 - A.T.H í samanburðartölfræði: 65+ er árábil sem spannar yfir 44 ár m.v. elsta núlifandi konu á Íslandi. Ungir ökumenn, 17-24 ára spanna 8 ár.
 - E.t.v. ættum við að taka upp fleiri flokka 65-74, 75-84

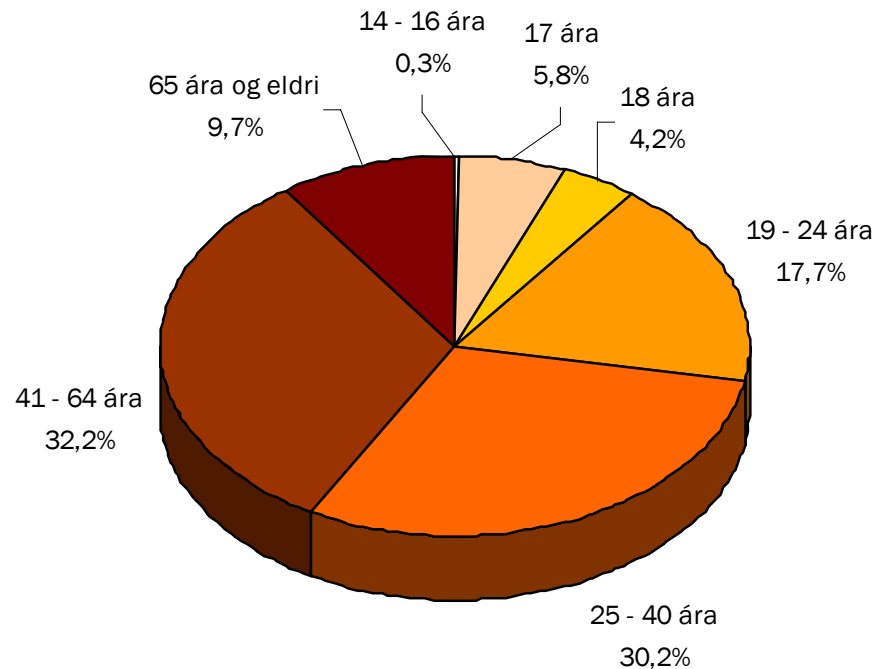
Aldur ökumanna í umferðarslysum árið 2005 (heimild:US)

Fjöldi ökumanna sem lenti í slysi eftir aldri

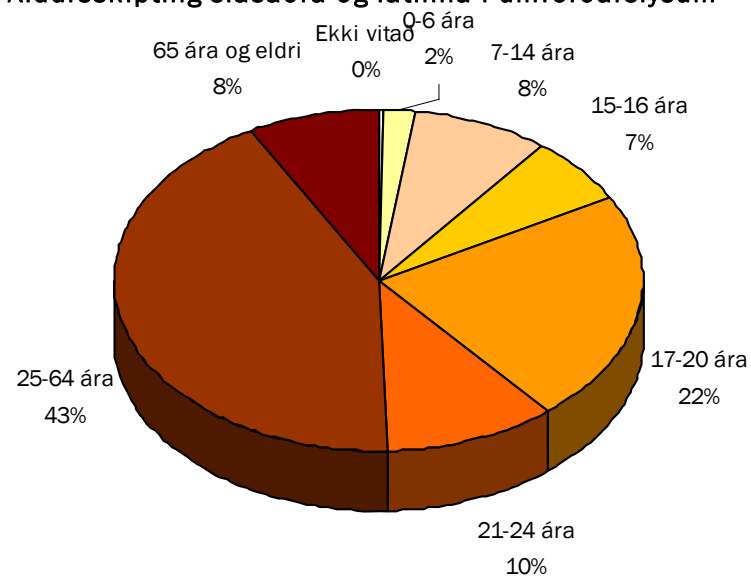
Ökumenn 65 ára og eldri voru 9,7% þeirra sem “lentu” í umferðarslysum árið 2005. Heimild:US)

Aldursskipting ökumanna sem lenda í umferðarslysum

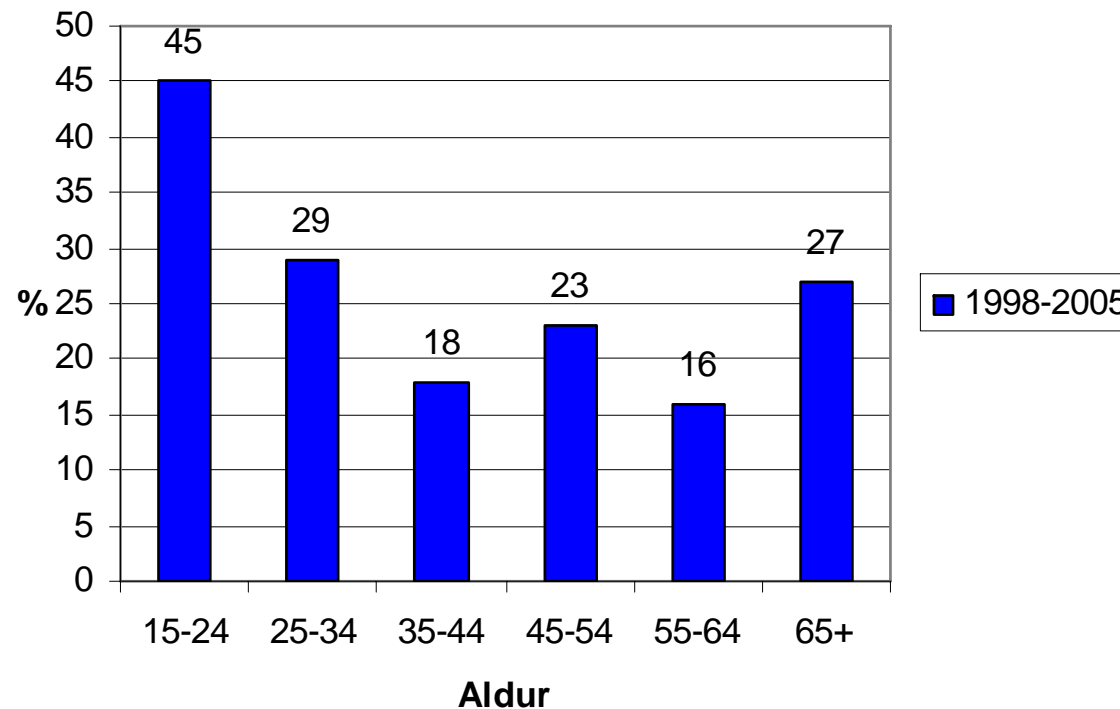
Allir vegfarendur. Slasaðir og látnir árið 2005. 65 ára og eldri 8%

Aldursskipting slasaðra og látinna í umferðarslysum

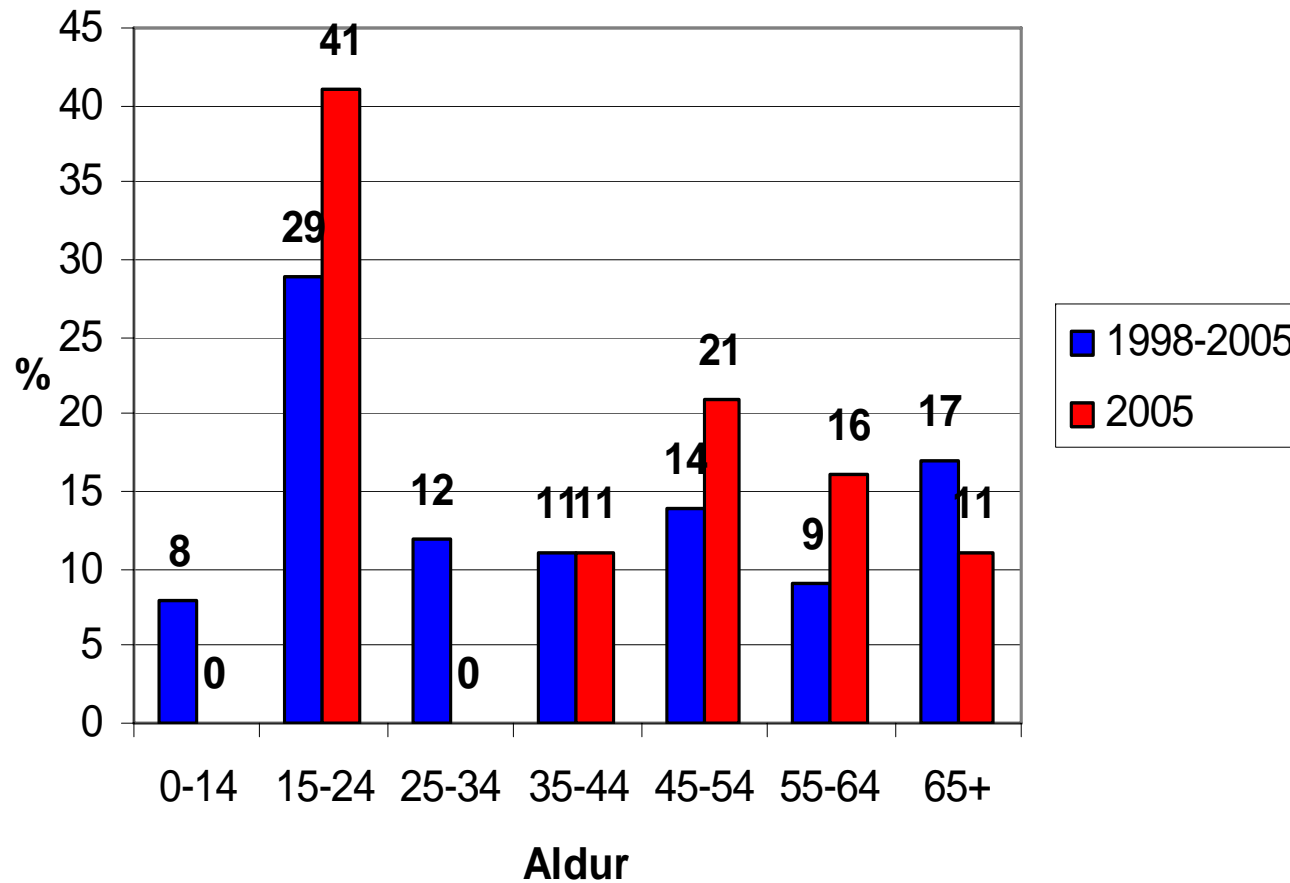

Aldur orsakavalda í umferðarslysum 1998-2005.

65 ára og eldri 27%

Aldur látinna í umferðarslysum 1998-2005. 65 ára og eldri 17%

Eldri vegfarendur. Þrjú einkenni slysa

- 1. Gangandi vegfarendur**
- 2. Hliðarákeyrslur (vegamót)**
- 3. Veikindi**

Rannsóknarnefnd umferðarslysa
Road Accident Analysis Group

WWW.RNU.IS

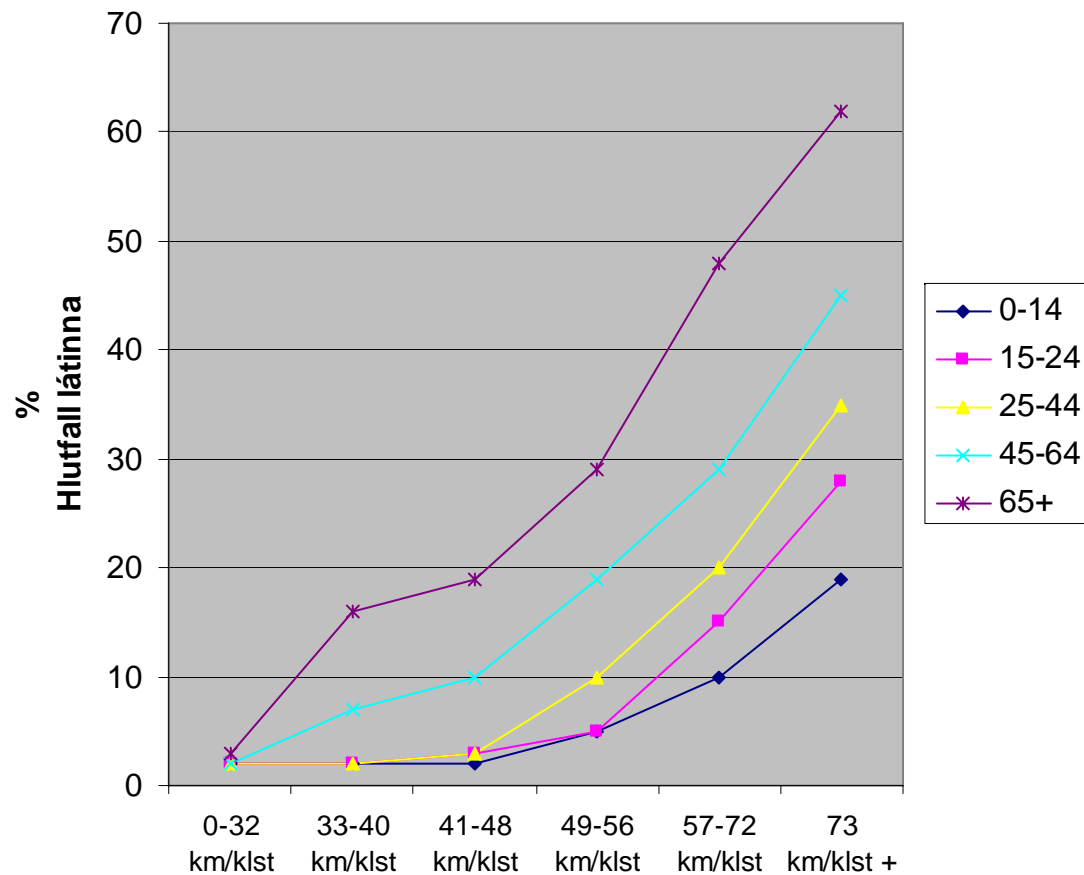
1. Gangandi vegfarendur. Aldur látinna í umferðarslysum. 65+ 45%

Aldur	Fjöldi	
5	1	
8	1	
14	1	
15	1	
16	1	
20	1	
28	1	
40	1	
53	2	
57	1	
70	1	65+
73	1	45%
74	1	
80	1	
82	2	
84	1	
85	1	
89	1	

Gangandi vegfarendur, hraði ökutækja, aldur vegfarenda og lífslíkur.

Heimild: Literature Review on Vehicle Travel Speeds and Pedestrian Injuries NHTSA (1999).

Lausnir

- Fræðsla til eldri gangandi vegfarenda
- Eldri vegfarendur ofmeta hraða sinn og vanmeta hraða ökutækja
- Betri gönguleiðir og fleiri gangbrautarljós
- Endurskinsmerki. Gildir um alla
- Aukin almenn virðing fyrir gangandi vegfarendum á Íslandi. Gangandi eru 25-100 kg á 2-6 km/klst. Hraða. Ökutæki eru að meðaltali 1,5-2,0 tonn á 30-90 km/klst. Hraða. Þetta er ójafn leikur og snýst ekki um hver á réttinn heldur líf og dauða. Og bíllinn deyr ekki.

2. Hliðarákeyrslur. Banaslys

- Ökumenn 65 ára og eldri 31% orsakavalda
- Eru slys á gatnamótum, vegamótum og varða “blöndun” í umferð
- Skynjun á hraða, sjón, heyrn, óöryggi?

Blöndun í umferð-flóknari umferðarmannvirki

- Hversu mörg ný umferðarmerki hafa orðið til á undanförunum 40 árum?
- Hvernig á sá sem tók bílpróf fyrir 40 árum að vita hvað þau þýða öll?
- Mislæg gatnamót, hringtorg, 2+1 vegur. Er sjálfsagt að ökumenn læri á þessi mannvirki án fræðslu?

Lausnir

- Rannsóknarnefndin hefur bent á að bæta þurfi merkingar við vega- og gatnamót, fjölga skiltum og hafa þau stærri og meira áberandi
- Veghönnuðir þurfa að hugsa til framtíðar. Meðalaldur notenda vega- og gatnakerfisins er að hækka
- Fræðsla meðal eldri ökumanna um mistök og slys á gatna- og vegamótum. Kynning á nýrri hönnun og nýjum umferðarmerkjum.

Veikindi

- Hvert ár fær RNU tilkynningu um 2-3 eldri ökumenn sem deyja í akstri, án þess að það flokkist sem umferðarslys. Sem betur fer hafa ekki margir valdið öðrum skaða í leiðinni, en það hefur þó komið fyrir
- Veikindi og heilsubrestir eru þættir í mörgum slysum eldri ökumanna sem RNU hefur rannsakað. Hjartasjúkdómar, sykursýki o.fl.

-
- Í samtölum við lögreglumenn hefur komið fram við rannsókn slysa að viðkomandi eldri ökumaður hafi verið þekktur í plássinu eða sveitinni. Allir varað sig á honum sem til þekktu. Verst fyrir aðkomumenn...

Rannsóknarnefnd umferðarslysa
Road Accident Analysis Group

WWW.RNU.IS

Hversu lengi eiga ökumenn að keyra?

- Til nefndarinnar hafa leitað aðstandendur eldri ökumanna til að leita ráða um hvernig er hægt að fá viðkomandi til þess að hætta að aka
- Í einu tilviki dó ökumaður undir stýri og olli öðrum tjóni skömmu eftir að aðstandandi hafði reynt að fá hann til þess að hætta að keyra

-
- Erlendis hafa fræðimenn velt upp spurningum um hvernig á að bregðast við hækkandi meðalaldri ökumanna framtíðarinnar. Á undanförunum árum hafa komið út skýrslur frá OECD, Svíþjóð, Þýskalandi o.fl.
 - Í hinum vestræna heimi er hlutdeild 65 ára og eldri farin að slaga í 20% (t.d. Svíþjóð) á meðan hlutdeildin er t.d. um 6% í Kína.
 - Það er nauðsynlegt að bregðast við þessari þróun á sviði umferðaröryggismála rétt eins og öðrum sviðum samfélagsins

Við þurfum að

- Greina betur einkenni og orsakir umferðarslysa eldri ökumanna.
- Auka áróður og fræðslu meðal eldri vegfarenda
- Þróa leiðir til þess að meta ökuhæfni eldri ökumanna og líkamlegt ástand
- Benda veghönnuðum á breyttar forsendur. Gatnamót, vegamót og skilti sem sjást
- Auka endurmenntun eldri ökumanna. Ég endurnýja skírteinið mitt 2044. Þangað til ek ég um sjálfala og reyni að læra á ný skilti og mislæg gatnamót um leið og þau birtast mér í gegnum framrúðuna.

